

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az új lobogó.

— Express-levél a helyzetről —

A helyzet, melynek komolyságát senki sem tagadja, nem nélkülözi a komikus momentumokat sem. Apponyi és az ő szvitje, kik a bánatos örökösök szerepében valami különös kacagató mókával viselkednek a világ előtt, bőségesen rászolgálhatnak arra, hogy a ki az érzékét a furcsa, a humoros iránt egészen el nem vesztette, nevéss is olykor egy keveset. Miután a korona döntésére közvetlenül befolyó tényezők és körülmények felől a kormány beavatott tagjainak mélységes hallgatása folytán rajtok kívül itt mindenki teljes bizonytalanságban van, Apponyiék sem tehetnek egyelőre mást, minthogy megfelelő *hangulatkeltéssel* igyekeznek a saját számukra a közvéleményben a pozíciójukat előkészíteni, vagyis — ha szabad így szólunk — magukat *lefelé* kormány képessé tenni.

Az indiskrecziók ideje járja, nem is ujság ma már, ha nem *kulissza-titok*, s az Apponyi Albert gróf szekerét toló sajtó minden nap talál föl belőlök egy pár fogást a hírhés közönségnek. Ez a divat, melyet az ugynevezett kormányképes, vagyis közjogi alapon álló ellenzék és annak függetlenségi párti segédcsapata szabadon követ, jogosítson föl engem is arra, hogy az Apponyi-párt sürgő-forgó fezőrjeinek apró machinációról egyet-mást elmondjak.

A jelszó a szabadelvűpárt megbontása, a mit csak azon a réven remélhetnek elérhetni, ha a mostani kabinet visszalépésének esetére a válságot parciálissá tehetik, s a megmaradott miniszterekkel a

párt nagyobb részét az új kormány számára biztosítva, a távozó *Wekerle*, *Szilágyi* és *Hieronyminek* esetleg duzzogó híveit a purosok és *nemzeti pártiak* szakkurzusával pótolják. Így megmaradna a kormányt támogató parlamenti többség, ha mindjárt egy kis anyagcserével is, és az ellenzéki szerepre amugy is régen ráunt pártönkivüliek és *nemzeti pártiak* számára is a legszebb alkalom nyílnék a kormánypárti többség soraiba végre beléphetni. Az említett három miniszternek nemcsak azért szánják a jó urak a *lemondás* szerepét, mert legjobban gyűlölik őket, s mert a radikális elemet képviselik a kabinetben, hanem azért is, mert ezekről tartják, hogy az udvarnál kegyvesztettek; azután *Szilágyi* és *Hieronymi* protestánsok, *Wekerle* pedig szabadkőműves, és így sehogy sem illenének egy ilyen kormányba, melynek tagjai közt Apponyi s az ő konzervatív követői foglalnának helyet.

Tudni kell ugyanis, hogy a kiközösített három radikális kormányférfi helyét betöltendő új miniszterek között Apponyi neve szerepel a legelső sorban, ő volna nagyon természetesen a fuzió sarkpontja, mely körül az egész mozgalom megtor- dul. Egyelőre csak ő s néhány főbb korifeus léphetne ugyan a megürült miniszteri székekbe s államtitkári hivatalokba, de később aztán volna rá Apponyinak gondolja, hogy a *purifikáció* folytatódjék, s kötelezettségének többi pártfeleivel szemben is lassanként megfelelhessen.

Altalánosan megmosolyogják a beavatottabb körökben azt a szégyellős, szemérmes huzódóást, melyet Apponyi gróf a saját hívei által lanszirozottatott hírekkel szemben tanusít. Mindenütt, a hol Appo-

nyi miniszterségéről beszélnek, hozzá tesszik, hogy ő a gondviselés embere, csak úgy oldhatók meg a válságos helyzet nehézségei, ha ő miniszteri tárczát vállal, és őt már a legirányadóbb körökben is kombinációba veszik, ám ő csak úgy hajlandó tárczát vállalni, ha az ő *nemzeti politikájának* alapelveit akceptálják. Nem rossz.

Hogy Apponyi gróf gondviselészerű hivatását, honmentő szerepét urbi et orbi dokumentálják, egy nagyobb szerű excurzióra készülnek a brosiur sajtónak mezején. Egy *alkotmánypárt* alakulásának útját akarják valami világra szóló memorandummal egyengetni. A tollat a miniszter kandidáns és aspirans grófnak egy excellenciás párthive fogta a kezébe, aki alól annak idején *Szilágyi* igazságügyi miniszter nagyon is gyengédtenül rántotta ki a kuriális széket, s a ki az ő ügyvédi praxisától valószínűleg igen is ráér a röpirat csinálásra. — A világ kíváncsian várja a jeles kodifikátor legujabb irodalmi vállalkozását, bár nem nagy reményeket fűz hozzá, mert eddigi politikai szereplései: a *Kaas* Ivor pest-belvárosi képviselővé való választása mellett ki fejtett buzgókodásai s a klerikális-apponyista *Pesti Naplóban* annak idején elkövetett cikksorozatai itt-ott még emlékezetben vannak.

A fuzió által keletkezendett új párt tehát letenné a *liberális* nevet, mert ennek most már nem csak Rómában, de *Bécsben* sincs jó hangzása. *Alkotmánypárt*! ez az igazi; mert lehet katolikus alkotmány és konzervatív alkotmány is, míg a katolikus vagy konzervatív liberális egyszerűen nonszensz; aztán meg a *nemzeti* elnevezéssel sem igen lehet

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Huber Gyula.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Nekem a kevés jóakaróm s még kevesebb őszinte barátom között van rendkívüli sok ismeretlen ismerősöm. E meghatározás kissé homályos, és talán furcsa azok előtt, kiknek nincs meg az ép érzékük a szeretetre, s a gyűlöletre, kiket hosszú megszokás rabszolgájává tehet egy érzésnek, melyet nem a belső meggyőződés, vérré változott, megmásíthatlan vonzalom keltett bennük, hanem az idők folyása s az élet kényszerű helyzetei. No hát az ilyen embereknek nincs akaratuk. Szeretnek, mert a jövődől, kilátásba helyezett jólétet enélkül el nem érhetik, gyűlölnék, mert annak az ellensége, akit gyűlölniök kell — hasznot, előléptetést, vagy mifele állást ígért nekik. S ezek az urak — mondjuk hölgyek — rettenetes karakter nélküli alakok, s amely könnyen voltak hajlíthatók egy, éppoly könnyen lesznek hajlíthatók más részre is, ha ellenkezőleg gondolkodó egyén suggerálja nekik az akaratát.

De bizonynyal meg fogják érteni az ismeretlen ismerős fogalmát azok, akiknek a szeretet gyűlölet, avagy megvetés a lelkükben az első pillanatra csonttá fagy, talán már

akkor, mikor még nem is ismerték érzésük valamelyikének médiumát, — és bizonynyal meg fognak engem érteni azok, akiknek van ismeretlenül is szeretetre, gyűlöletre vagy megvetésre méltó egyedük...

Talán a hivatásos párbajhős, ki gyermek-ségért családost apát kényszerített a társadalom ferde törvényével fegyverre elő, s azt megölte, nem-e kelti fel lelkünkben az illető iránti megvetést, mielőtt még a személyt magát ismernők, vagy egyik-másik nagy emberbarát jöttetel, áldozatkészsége nem-e ébreszti fel, az illető ismerése nélkül is, lelkünkben a rokonszenv tűzét?...

S ezek a homályban kelt impressiók csak nagyon ritkán, talán soha sem csálnak.

En az én ismeretlen ismerősömet két csoportra osztom: ezeknek egyike, akiket már nem, másika pedig, akiket még nem ismerem. Az előbbieket azért nem ismerem, mert már nagyon kiismertem, az utóbbiakat pedig mivel a megismerésük osupán vágy maradt, S tudja Isten, hogy van P akik után vágyódom, akiket szeretnék megismerni, azokról lelkemben már megalkotom a fotografiát, mely bizonynyal jobban előmbé állítja az ismeretlen ismerős hasonmását, mint a tényképzés érzéketlen papírja. A személyt nem láttam, de erős a hitem, hogy ha mellettem elhaladna, néven merném szólítani, s nem csalatkoznom, a szokásait, modorát sem ismerem, de azért

el tudnám találni a hangot, melylyel a szívhez juthatok, mert az én ismeretlen ismerősöm efajtájának lelke az enyémmel oly közel rokon.

Ilyen ismeretlen ismerősöm volt nekem igen sokáig *Huber Gyula*, a zeneszerző. Nem mondom, hogy pap, mert a nagy közönség benne a zeneszerzőt tanulta ismerni, s csak kevéssé az egyszerű lelki pásztor, ki a maga csendes kis dunántúli falujában az ő maroknyi népét neveli vallásban oktatja, az istenfélelemre. E munkásságának méltatása nem lehet czélom, mikor *Hubert* az embert, s a zeneszerzőt akarom kevéssé megvilágítani, anélkül, hogy benne a papot is érinteném.

Nagyon régi ismerősöm ő, pedig csak nem régen ismertem meg. De volt alkalmam hallani azokat a kedves melódiákat, melyek ott születtek meg *Káptalan-Tóthiban*, az esti Ave Mária után, melyeknek egyike-másika édes melanchóliával tölti be a szívet, másika meg látat őnt az aludni készülő vérbe életet a velőtlen lelkekbe is.

Minden akhordon meglátszik, hogy aki papirosera tette a dalokat, hivatott dalköltő, a ki nem hiúságból, anyagi érdekből ír, de ir azért — hogy irjon. Megmaradásához szükséges a költés, mint az élethez a levegő — itt eltöltött napjainak díszje az, mint tavaszé a virág; talán ha ezt nem tehetné, ha nem fadkadnának ajkán a dalok, elpusztulna.

Bécsben parádét csinálni. Az alkotmány-párt, melynek vezére természetesen Apponyi lenne, azért is igen szerencsés elnevezés, mert magában foglalná azon historiai eseményt, hogy megalapítója a Wekerle és Szilágyi által kompromittált és a bukás széleig vitt magyar alkotmányosságot megmentette.

Ha felsoroljuk azoknak a lobogóknak feliratát, melyek alatt Apponyi a *közügyeket szolgálta*, egész kollekcziót kapunk: *Sennyepárt, Deákpárt, balközép, mérsékelt ellenzék, nemzeti párt*... mindegyik alatt küzdött már a providenciális férfit, de egyik alatt sem tudott a bársonyszékhez jutni; az *alkotmánypárt* deviz-e alatt ugy hiszi szerencsésebb lesz. Ha célta ér, bizony rá szolgált. Nem mindennapi dolog a hatszoros színváltóztatás, csak attól félünk hogy ha beüt is, nem lesz az utolsó, még egyre kell elkészülve lennünk, arra a mely Apponyinak a *valódi elveit és politikáját* fogja hiven kifejezni, s a mely Rómában is Bécsben is legjobban fog tetszeni. Valjon mi lesz annak a politikának és képviselőinek neve?

BELFÖLD.

A képviselőház zárszámadási bizottsága Feszt Lajos elnöke alatt tartott ülésében, melyen a kormány részéről Lukács Béla miniszter, az államszámvéveszték részéről Rakovszky István elnök és Hosszú József alelnök voltak jelen, folytatta a kereskedelmi társaság 1893. évi zárszámadásainak részletes tárgyalását. Mihályi Péter előadó ismertetése és Lukács miniszter felvilágosítása után bizottság igazoltnak fogadta el a zárszámadások által feltüntetett tulkiadásokat, csakis az államvasutak pályatartásánál előfordult hitellekötésre nézve tartotta függőben elhatározását, míg az állami számvéveszték által tett észrevételek folytán a minisztertanács a kérdéses hitellekötést nem tárgyalja s arra vonatkozó jelentése a bizottság előtt nem lesz. Egyebekben az 1893. évi állami zárszámadások tárgyalása befejeztetvén, az ülés véget ért.

A helyzet.

— A válsághírekről. —

Alább szösz szerint közöljük a „Nemzet”nek a politikai helyzetről tegnap megjelent cikkét, mely bizonyára a legautentikusabb megvilágosítással szolgál egyes újságok válsághíreinek megbízhatóságát és hihetőségét illetőleg. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy ez a cikk egész teljességében igazolja mindazt, a mit tegnapi vezércikkünkben mi magunk is elmondottunk.

Minden műven rajta fekszik szerzőjének karaktere: az egyszerűség s magyarosság. — Poézisában nem kerget csillagokat, de igyekszik megközelíteni a népdalok simaságát, mely oly nagyon képes hatni az idegekre. Samanyinyi légység, melegség van a szomorú nótáiban, épen annyi dévajság, szilajság, azokban a pattogó csárdásaiban, melyet ma országszerte terjeszt a cigányok nyirettyűje.

A dalaiból tanultam én Huber Gyulát megismerni, s mondhatom, amilyennek a képzeletem festette, olyan ő valójában is. Ember kinek érző szíve van, férfi, ki el tudja választani hivatását ama kötelemektől, melyeket a vele született zseni rótt rá. Modorában egyszerű, s megnyerő; meg tudja becsülni azokat, akik őt szeretik, s nem szereti a dicséretet, melyre pedig munkásságával nagyon is rá szolgált.

Dalaival nem egy népszimű sikerét állapította meg, s a „Nehigyj nek” kezdetű dallal országszerte feltűnést keltett. Ez még ma is legkedvesebb dala Blahánának, a nemzet csalóányának.

Most ismét tíz eredeti magyar dalt boosított utnak, melyek mindegyike új, eredeti, szívhez szóló. A füzetnek a szerző arcképével díszített címlapján ez a kis felirat olvasható: 20-ik mű.

Igénytelen két szó, s mégis mennyit jelent! Jelzi a hivatott dalköltő által méltóan be-

A válságban dolgozó napilapok türelme fogyni kezd, hogy nap-nap után kevesebb alkalmuk van újabb jelenségek konstatálására, am lyekből a Wekerle kabinetre nézve kilátásba helyezett válság tényleges beálltára következtethetnek. Ennek tulajdonítható, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök a szabadelvű pártban — kétségte lenűl a korona előzetes felhatalmazásával — tett kijelentése dacára, főleg az egyházpolitika-ellenes sajtó, nem bírván megnyugodni a dolog illetén menetében, a politikai életben ma már nem szokatlan mindentéle, a közvéleményt a helyzet igazságos megítélésében megtéveszthető, fogáshoz folyamodik. Részünkről, akik kötelességünknek ismerjük, hogy a miniszterelnök bécsi útja alkalmából reá mutassunk azokra a komplikációkra, amelyek a javaslatok szentesítésének nem megadással, hanem pusztán azok további előadásából is bekövetkezőnek s akik leplezetlenül elmondtuk nézeteinket a kabinetre és a szabadelvű pártra ebből háromolható konzekvenciák iránt is: ma, mikor a miniszterelnök bécsi útja s az az után történt kijelentések között aránylag oszupán rövid idő telt el, semmi újabb okot sem látunk fennforogni arra, hogy akár az egyházpolitikai javaslatok sorsát, akár a kabinetnek a koronához, vagy a parlament többséghez való viszonyát illetőleg bárminemű oly változás állott volna elő, a melyből esetleg a válság siettetése csak a legtávolabbról is indokolható lehetne.

A helyzet félreismerésének tartjuk ennél fogva, ha akadnak, — főleg azok körében, akik a szabadelvű reformok megalkotásában akár a parlamentben, akár a sajtóban tevőlegesen közreműködtek — akik pusztán az ellenzéki sajtó suggerálta indíciuumok alapján, nem képesek bármi a kibontakozás természetes menetét és azt mesterséges módon siettetni törekszenek, nem fontolván meg, hogy ezzel épen a javaslatok ellenzői érdekeinek tesznek hasznos szolgálatokat.

Nincs és nem is lehet ok a Wekerle kabinet egyik tagjáról sem feltételezni, hogy ne érezze egész súlyában azt az erkölcsi felelősséget, a melylyel az egyházpolitikai javaslatokhoz és az azokba lefektetett elvek érvényesítéséhez hozzáfűzve van. Nem feltételezhető ennél fogva, hogy a mai helyzetből, ha a miniszterelnök kijelentései után lefolyt időben, bármely változás állott volna be, a kötelességszerű konzekvenciák levonásával akár taktikai, akár más okokból késedelmeskednék.

tutott pályát, melynek jövendőjében van okunk, kötelességünk bizni.

Ennyit Huberről. Amit mondtam róla, tiszta igazság, s mégis félek, hogy haragudni fog rám a — „dicséretért”. Mielőtt azonban ezt tehetné, megelőzőm, s figyelmeztetem, hogy a tulszerénység bűn. Ezt bizonyonnyal megérti Huberban a — pap.

Most, hogy róla irtam, hálátlanság volna legtöbb dalszövegének írójáról M a r o s h a l m i Gyuláról elfelejtkezni, kinek versében szintén sok kedvességet, tisztságot találunk. Sokszor nyolcz sorban annyit fejez ki, amennyit ismertebb nevű, kapaszkodó titánok egész kötetben nem.

A most megjelent „Klarinétos az én nótám fűjje!” című dalfüzetből álljon itt mutatónak M a r o s h a l m i Gyula következő kis verse:

Mi vagy az enyimhez képest
Dáriusnak kincses verme;
A tiednek tárház kellett,
Enyém megfér az ő embe.

S míg a tied mindössze tán
Alig ért egy kis országot,
Az enyimmal egyálthatom
Az egész nagy menyországot.

Az ilyen szöveghez melódiát írni gyönyörűség, de legkivált akkor, ha a dalszerző maga is hivatott tehetség. HRABOVSKY LAJOS.

A Wekerle kabinetet elvi programja hozta létre. Nem maradhat tehát helyén elvei nélkül. De nincs és nem is lehet oka távoznia előbb, sőt nem is szabad ezt tennie, a mig meg nem győződik, hogy helyén maradása esetén elvei teljes integritásának fölládozása, vagy az alkotmányos faktorok közötti bizalom megbontása között kell választania. — Ez az eset pedig ez idő szerint nem következett be.

A reformok barátai ép úgy, mint azok ellenségei tisztában lehetnek, hogy mihelyt ez az eset beáll — a kabinet tudni fogja kötelességét. Erre nézve nem szorult sem a reformok ellenzőinek, sem a reformok barátainak oktató tanácsaira.

Ha a reformok sorsát a viszonyok válsághoz fűzik, a válság elől kitérni: politikai gyávaság. De válságot mesterkéltén előidezni, mikor annak igaz szüksége fenn nem forog: fontoskodó oktalanság volna.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, december 6.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró, majd Andrassy Aladár gróf.

Jegyzők: Perczel Béni, Molnár és Papp Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, Festetich Andor, Szilágyi és Andrassy Gyula gr. miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét. Horváth Béla előadó betérjeszti a kérvények legújabb sorjegyzékét.

Annak idején napirendre tűzik.

A földmívelési költségvetés.

Wittmann János kijelenti, hogy mások példáját nem követi, hanem kizárólag gazdasági kérdésekkel foglalkozik. Konstatálja mindezekelőtt, hogy mezőgazdasági válság tényleg van, de hozzáteszi, hogy ez nem mai keletű, hanem nagyon régi, 8—10 éves baj. A ház bizonyonnyal emlékezik szólnak két év előtti beszédére, amelyben jelezte a meglevő bajokat s megmondta a módot annak orvoslására. A kormány azóta se tett semmit s amint Festetich programja tanuskodik, most sem szándékozik a bajokat gyökerestül kiirtani. A kormány szubvenzionál politikai lapokat, a melyek az ő érdekeit támogatják; miért nem szubvenzionál gazdasági lapokat is, amelyek inkább rászorultak a segílyre, mert rideg themájuk folytán nem képesek saját jóvoltukból megállani. Kérdi a minisztert, hogy amióta a bársony széken ül, mit tett a mezőgazdasági válság megszüntetésére? Különösen a kisczadák érdekeit tartja első sorban megóvándóknak, mert ezek érzik a válság súlyát leginkább. A gazdasági egyesületek egészséges fejlesztésével vajmi kevésbé törődik a kormány, pedig ez szintén jelentékeny tényező lehetne a bajok orvoslására. A tüzrendészet ügyét hasonlókép agyonhallgatják. Arra sem fordítanak gondot, hogy a közös hadsereg szükségleteit ne lelkiismeretlen ágensek révén, hanem közvetlenül a gazdától szerezzze be. Ellenben a kormánynak arra igenis van gondja, hogy a gazdákat, ha nem kormánypártiak, akadályokkal barrikadirozza körül. Utal egy délvidéki gazdasági egyesületre, amelyet csak azért, mert szóló, tehát egy ellenzéki ember áll az élén, üldöznek szakadatlanul. Az üldözök sorában van a „Nemzet” is és ostromozza az egyesületet, mert szerinte politizálnak benne és izgatnak a magyarság ellen. Elismeri a sajtó előnyeit és állását, de ha a sajtó így teljesíti feladatát, akkor csak veszedelmet hoz ránk, mert azt a becsületes német elemet, a mely ez egyesületben meg van támadva, egy néhány zsidó ur ilyen aljas magatartása elkezeríti és elidegeníti.

Andreanszky Gábor báró: Helyes! (Derültség.)

Wittmann János kijelenti, hogy a költségvetést nem szavazza meg. (Helyeslés bálálól.) Festetich Andor gróf miniszter a tiszteesség

dolganak tartja, hogy ha valamiről beszélnek, a dolog minden oldalát megvilágítani. (Helyeslés.) A szóba hozott gazdasági egyesületek engedélyezésében tévedés történt és ő ezt a tévedést, amint értesült róla visszavonta. (Élénk helyeslés.) Ezt el is kell ismerni. (Zajos helyeslés.)

Wittmann János félreértett szavait akarja helyreigazítani.

Miklós Ödön: Ne félreértett szavait igazítsa helyre, hanem magyarázza ki magát. (Zajos helyeslés.)

Wittmann János tehát kimagyarázza magát, még pedig akként, hogy ő a dolgokat nem úgy itéli meg, amint a miniszterre nézve kedvezőbb, hanem a saját álláspontjából. (Derűtség jobbfelől.)

Gajári Odön személyes kérdésben szól és felel Wittmannnak, aki jónak látta a Nemzetet támadni. Wittmann a „Nemzet” cikke ellenében pusztán csak tagadni tudott, de ezt is oly hangon és szavak kíséretében, amelyről tartózkodik ítéletet mondani és rábizza a művelt közvéleményre: itéljen Wittmann ur fölött. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Károly Gábor gróf szólott ezután a pártja álláspontját támogatta.

Tisza István volt a következő szónok, a ki első sorban Károlyival polemizált.

Budapest, december 6. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Tisza István óriási hatással kimutatta, hogy az agrár jelszavakkal oktalanul szítják az ellentéteket, holott nálunk a gazda, a kereskedő és iparos mindig egyetértve dolgozott. Bizonyította, hogy a gabnaárakat a nemzetközi árviszonyok nyomták le. Igaz, hogy a kereskedelmi szerződések némelyike káros, de az összes szerződések kiegyenlítik egymást.

Ugron Zoltán (közbekiált): De azért birkákat még sem viszünk Franciaországba!

Tisza István: Tudtommal még mindig jelentékeny birka kivitelünk, amivel azonban még nem akarom azt állítani, hogy nem marad itthon elég birka. (Viharos, perczekig tartó derűtség.)

Tisza beszédét lelkesült ovációval fogadták. A vitát holnap folytatják.

A német trónbeszéd.

— A birodalom gyűlés megnyitása. —

A birodalomgyűlés megnyitása — mint már táviratban hoztuk — szerdán ment végbe a szokott szertartással a királyi palota lovagtermében. Mintegy kétszáz képviselő volt jelen. A szövetségtagos tagjai H o h e n l o h e herceg birodalmi kanzellár vezetése alatt fél 12 órakor léptek a terembe. Midőn a császár, testőrségi egyenruhában, a terembe lépett, L e w e t s o w elnök háromszoros hoo-hal üdvözölte. A császár köszönete jeléül meghajtottta magát, feltette sisakját és felolvasta a trónbeszédet:

Tisztelt urak!

Szövetséges társaim nevében üdvözlöm önöket alkotmányos munkásságuk megkezdésekor. Munkájuk színhelye az új épület lesz, amely tíz évi komoly fáradozás után immár készen áll, mint emléke a hazai szorgalomnak. Legyen isten áldása e házon, legyen a birodalom nagysága és jóléte az a cél, amelyre mindazok, akik falain belül dolgozni hivatva vannak, önfeláldozó hűséggel törekedjenek. Különösen élénken érzem ezt az óhajt, a gazdasági és szociálpolitikai feladatokról tekintettel, amelyeknek az önök közreműködésével megoldást kell nyerniök. Elődeink hagyományához hiven, magas szövetségstársaim és én az állam főfőkötelességének tartjuk a társadalom gyöngébb osztályainak megoltalmazását. Annál parancsolóbb szükség, hogy minden erőnkkel erre a célra törekedjünk, minél komolyabb és nehezebb lett a haroz, a melyet a nemzet egyre csoportjainak léteért kell vívnia. Abban a meggyőződésben, hogy az államhatalomnak kötelessége a

különböző elemek ellentétes érdekeivel szemben a köz általános érdekeit és a kiegyenlítő igazság alapelveit érvényre juttatni, a szövetséges kormányok továbbra is arra fognak törekedni, hogy a gazdasági és társadalmi ellentétek enyhítésével tenntársák és gyarapítsák a népben a megelégedés és az összetartozás érzését. De ha e törekvésnek, amelyben föltétlenül támogatásukra számítok, biztosítani akarjuk a sikerét, az eddiginél hathatósabban kell szembeszállnunk azoknak a kárhozatos üzemekkel, akik az államhatalmat kötelessége teljesítésében zavarni igyekeznek. A tapasztalás mutatja, hogy a fennálló törvények erre nem adnak kellő módot. A szövetséges kormányok ennél fogva szükségesnek tartják büntető jogunk kiegészítését. Haladéktalanul törvényjavaslatot fog önök elé terjesztetni, amely főképpen a büntető határozatok kiszélesítésével óhajtja az államrend védelmét hathatósabbá tenni. Bizton remélem, hogy e komoly feladat megoldásánál önök buzgón közre fognak működni.

A birodalmi igazságügyi törvények behozatala óta gyűjtött tapasztalatok kiderítették a büntető eljárásnak és a bírói szervezet vele kapcsolatban álló részeinek hiányait. Ezeknek orvoslása végett törvényjavaslatot fog önök elé terjesztetni, amelynek keretében egyttal az ártatlanul elítéltek kártalanítása is szabályoztatni fog. A tőzseviszonyoknak az erre kiküldött bizottság által történt megvizsgálása megmutatta, hogy a létező intézmények nem elegendők azoknak a veszélyeknek az elhárítására, amelyeknek a népjólét a kereskedelmi forgalom tőzsedei formáival való visszaélése által ki van téve. E bajok orvoslására törvényjavaslat készül, mely, mint reményelem, még ez ülészakban önök elé lesz terjeszthető. Ugyanez áll egy törvényjavaslatról, amely oltalmazni fogja a kereskedelmet és az ipart oly versenytől, amely tisztességtelen eszközöz nyul, és ezáltal a kereskedelmi forgalomban a bizalom megerősítését fogja eredményezni.

Az egyes államoknak a birodalomhoz való pénzügyi viszonya rájuk nézve aggasztó mértékben változott. Míg az egyes államok egy évtizeden át jelentékeny több átutalásokat kaptak, a birodalom jelenleg kénytelen saját szükségleteinek fedezésére jelentékeny hozzájárulást igénybevenni az egyes államoknak. E nyomasztó bajon a birodalmi bélyegadókat bevétel-többletei csak részben fognak segíteni. Ezért további adóforrások megnyitása eikerülhetetlen.

A trónbeszéd aztán bejelent egy javaslatot a dohány másnemű megadóztatásáról és aztán így folytatja: Nem kevésbé ragaszkodnak a szövetséges kormányok a birodalom és az egyes államok szerves különválasztásának előmozdításához, hogy a birodalom pénzügyi gondalkodását függetlenítsék és az egyes államok legalább hosszabb időre igazodó és növekvő szükségletek támogatásától megóvják. A Németország federatív alakulásából folyó és a pénzügyi rendezett állapot fentartásához okvetlenül szükséges reformok mielőbbi megvalósítása céljából a szövetséges kormányok elhatározták, hogy a múlt évben az egyes államok javára követelt átutalási többletről lemondanak. Bizton reményelem, hogy most már ez újonan nyert alapon teljes megegyezés fog létrejönni.

A trónbeszéd áttér aztán a külügy helyzetre és a következőket mondja: Az utóbbi években élénk megelégedésemre az európai béke fenntartásában vetett bizalom újra gyarapodott. Szövetségeseink szelleméhez hiven az összes hatalmakkal jó és barátságos viszonyt tartunk fenn. Két szomszédos birodalmat az utolsó hónapok folyamán megrendítő események sújtottak. Németország szintén csatlakozott a minden oldalról nyilvánuló részvéthez, amely újabb bizonyossága emberi érzés és a békes óhajtások szolidaritásának. Az elhunyt Sándor orosz császár barátomat gyászolom és kipróbált munkatársamat a béke művében.

Tisztelt urak! Midőn ezennel felkérem önöket, hogy kezdjék meg munkásságukat, kifejezem azt a reményemet, hogy az a házanak javára fog válni. Legyen az bizonyossága annak, hogy az az egyetértés, amelylyel a német férfiak közel huszonöt évvel ezelőtt a birodalom megalapításáért sikra szállottak, meg van képviselőikben ma is és ez vezérli

őket hazai intézményeink további kiépítésében.

A trónbeszéd ama helyeit, amelyek a társadalom gyöngébb osztályainak megoltalmazására vonatkoz az ártatlanul elítéltek kárpótlásáról szólnak, élénk helyesléssel fogadták, ép úgy a tőzsetörvény és a tisztességtelen verseny megakadályozására vonatkozó törvényjavaslat előterjesztésének kilátásba helyezését is. Az európai béke kilátásokról vonatkozó mondatot a császár emelkedett hangon olvasta fel.

A trónbeszéd elolvasása után a bajor szövetségi tanácsi meghatalmazott háromszorosan éltette a császárt, amire a császár nyájasan meghajta magát, távozott a teremből.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 768.5 milliméter, délután 2 órakor 765.5 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 0.5, délután 2 órakor C° + 7.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EK. 2. délután 2 órakor DN. 2. Felhőzet: reggel félcegrült, délután többnyire borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Deczember 7. —

Fagypont körül hőmérséklet. — Jelentékeny csapadék nélkül. — Ködös.

Bakfisek ellen.

Bánatos fohász vegyül az adventi ájtatoszág közé, mely lágy, melodikus hang szállong.

Bánatos kis babák üde arcocskáján borongó bánat honol.

Könyves szemekkel, térdre borulva fohászodnak a Mindenhatóhoz, hogy ne sújtsa őket ily szigorban. Világosítsa meg azokat a sötét közepkorbeli gondolkodásukat, kik őket, a világ legbájosabb teremtményeit el akarják tiltani az első bál örömeitől.

Bodros kis fejcsékjük mélyen aláhajlik, ahogy beletemetkeznek az imádságos könyvükbe. Kicsi kis ajkuk gyorsan mormolják az imádságos szavakat:

— O Uram! segíts meg.

Hát lehet-e őket, a bájos teremtményeket, a legszebb korban, amikor róssapír futja be arcukat, ha idegen „kissasszony”-nak szólítja, durván visszazökni a gyermekszobába.

Abrándos lelkületök egész hevével, ragyogó fantáziával festették szemek elé az első bál titokzatos gyönyöreit, s most komoly, bölcs férfiak egyesültek ellenük, hogy harcosdett karjaikkal lerontsák azt a fényes illúziót.

Szegény kis leányok bankódnak! Alig érintette őket balzsamos lehelletével tizenötzör az éltet adó tavasz.

Mennyi titkos vágy csillant föl keblükben, míg elhozta azt az időt, mely megnyitja előttük a tarka, élettől pezsgő nagy világot.

Levethetik a kicsi, rövid ruháskát s öltik az első — selymes hosszú ruhát, hófehér pihével illatos virággal disszítve.

Lelkükben átszűrődik a fájdalom keserve, kiszáradt szemekbe ismét beleszökik a köny.

Naiv, mindent szépnek látó képzeletükben már maguk előtt látták a tova gördülő hintót, a báltermek illatos levegőjét, melyben vágyódva kering a csengő-bongó szeszó és a tovalejtő párok topogása.

A levegő megtelik illatos parfümmel, mely mennyei gyönyörrel tölti el keblüket. A nehéz, fűszeres levegő átjárja idegeiket s szinte önfeledten röppennek tovább a sima parketten.

Mennyi öröm, mennyi boldogság s mindent néhány okoskodó öreg ur tenné tönkre.

Kis kezük hirtelen öködbe szorul, szemekben kiül a dacos villáma, gyorsan talpra ugranak s hangosan kiáltják: Nem! Csak azért sem!

Tiltakozni fognak. Meetinget fognak összehívni, melyen megjelenik az ország minden rózsabimbója s esztét csengésű hangjuktól bizonyára megreminnek a többi hatalmas férfiak.

Mindezt pedig okozta egy kegyetlen ujsághír, mely hangzik ekképen:

„A bálozó bakfisek ellen. Egyik törvényhatóság nem rég szabályrendeletet alkotott a 15 éven alóli gyermekeknek a nyilvános helyekről való távollattása ügyében. E szerint 15 évet be nem töltött gyermekeknek nem szabad nyilvános táncmulatságban megjelenni. Ennek megszegése esetén büntetendő a szülő, vagy gyám 50 frtig ter-

jedhető pénzbírsággal. E szabályrendeletnél fogva a jövő farsangokon nem látunk a bálókban rövid ruhás leányt, vagy ha látunk is, bizonyosak leszünk felőle, hogy túl vannak a 15-ik éven.

HIREK.

December 7. Péntek. Róm. kath. naptár: Ambrus. — Protestáns naptár: Ambrus. — Görög-keleti naptár (november 25.): Katalin. — A nap két 7 óra 16 perc, nyugszik 3 óra 56 perc.

Szabadságharoz emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsön-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— A hivatalos lapból. A király P o p o v i c s Jusztin, Gyula város főjegyzőjének sok évi buzgó és közhassznu működése elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— Aradmegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt 9 órakor tartja meg decemberhavi rendes ülését, melyre a bizottság tagjainak figyelmét e helyen is felhívjuk.

— Birói kinevezés. A király dr. K a l o o s a y Kálmán ítélőtáblai tanácsjegyző albirót a b-gyulai törvényszékhez bíróvá nevezte ki.

— Rendelet a himőlőltásra. A védhímőltás körül szerzett tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az állati nyirkokkal való oltás a szokásosnál sokkal előnyösebb. A belügyminiszter tegnap körrendeletben felhívta A r a d város és a megye hatóságát, hasson oda, hogy az orvosi hivatal ezentúl állati nyirkot alkalmazzon a védőoltásoknál.

— Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár tegnap tartott rendkívüli igazgatósági ülésén megválasztották egyhangulag elnöknek V a r g a József, az „Aradi Nyomdatársaság“ faktora, alelnöknek T e n n e r Lajos a közúti vaspálya igazgatója.

— Fegyelmi a szomszédban. Csanádmegye főispánja a makó városi gyámpénztár ügykezelésének vizsgálata alkalmával többrendbeli mulasztást tapasztalt. Nevezetesen a vizsgálat alkalmával kitént, hogy a gyámpénztári személyzet az árvaszék végzéseit rendetlenül fogantositja, vagy azoknak éppenséggel elget nem tesz. A főkönyvek hanyagul vezetnek, nyilvántartások, könyvelések szabálytalanul eszközöltettek. A főispán ennél fogva G a l a m ö P é t e r gyámpénztárnok és R a t k a i Imre ellenőr ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelte s annak megejtésével H e r v a y István tb. m. főjegyzőt és B a r t h o l o m e i d e s z János főszámvevőt bizta meg.

— Az erdélyi vasút megkésése nagy riadalmat keltett a fővárosban is, hol azt beszéltek, hogy Tóvis környékén nagy vasuti katasztrófa történt. A hír onnan eredt, hogy arad-tóvisi 601. számú személyvonat, melynek délután 5 órakor kellett volna megérkeznie, nem jött meg. Az utána egy órával később jövő 603. számú személyvonat szintén nem érkezett be. A váróteremben a két vonatnak az elmaradása óriási pánikot keltett, mit növelt az is, hogy az állomásfőnökség sem tudott semmiről sem. Végre este 7 órakor érkezett egy különvonat, mely a két elkésett vonatnak útjait hozta Pestre. A várók mindjárt kikérdezték az utasokat, de azok sem tudtak egyebet, mint azt, hogy Déva és Branyiszko között valami történt. Szóval az igazatosság igen nagy volt a pályaudvarban, mely akkor hágott tetőpontjára, amikor hallották, hogy az erdélyi rendes 505-ös számú személyvonat, melynek szintén este kellett volna ott lennie, majd csak éjjel felé jön meg. Ejjel egész nagy tömeg ember várakozott kint a pályaudvaron, várva a megkéssett vonatot. Végre úgy fél egy óra tájban meg is jött a vonat és ekkor kitudódott minden. Kora délután — mint irtuk — közvetlen a Maros folyó hidja mellett a 68. számú tehervonat egyik kocsijának eltört a tengelye. Ez volt az a nagy katasztrófa, mely miatt két vonatnak egészen el kellett

maradnia, egy pedig csak hat órai késéssel érkezhetett meg.

— Az utolsó egyforintosok. Az egyforintos papiros pénzek bevonása most már gyorsan folyik s annál inkább szaporodnak az ezüstartosok. Juliusban még 57.8 millió papirforintos volt forgalomban, november végén már mindössze 19,762.360 darab egyforintos.

— Népkönyvtár Csermön. Csermön „Polgári olvasó egyesület“ van alakulóban, melynek egyik célja egy népkönyvtár szervezése illetve létesítése. Kérem tehát azokat — egyeseket és testületeket — kik e nemesség előtt elősegíteni óhajtják — sziveskedjenek alkalmas könyv adományaikat alól írott-hoz beküldeni. Csermő (Aradmegye) 1894. december. V a d a s Gyula ev. ref. lelkész tanító.

— Tűz a csálai erdőben. Tűzet jelzett az éjjel a toronyór. A harangkongatásra, vészjelre kivonult a városi tűzoltóság a tűz színhelyére, azonban közreműködésükre csak nagyon kis szükség volt. A csálai erdő előtt gyulladt ki egy kiszáradt bokor, anélkül hogy nagyobb kárt okozott volna.

— A csanádi püspök makói uradalmának tisztikarában nagyobb mérvű változások történtek. K r i v a n Dénes uradalmi főtiszt nyugdíjaztatott s az általa viselt állás kétével osztott. Tisztartónak B e r é n y i József eddig számtartó neveztetett ki. A jogügyek intézésével F ü z e s s é r y Kálmán, a számvitel ellátásával M a k a y Endre bízott meg. A földesur ezenkívül egy szabályzatot léptetett életbe, mely a tisztiszek teendőit és hatáskörét állapítja meg.

— Gyilkos községi előljárok. Rémes gyilkosság történt vasárnap Nagy-Ölved, esztergommegyei községben. A rémtettet még borzasztóbbá teszi az, hogy a gyilkosságot falubeli hivatalos személyek, k ö z s é g i e l ő l á r ó k k ö v e t t é k e l. Az ottani Bruciféle korcsmában vasárnaponként össze szokott gyűlni a falu értelmesebb lakossága, hogy a heti eseményeket megbeszélje. Vasárnap beállított M á c s a d i Ferenc csizmadia is, ki B e r e g é s S z a l m a nevű községi előljárok asztaláhozült. Eleinte oszondesen idogáltak és meghányták-vetették a politikai eseményeket. Mácsadi, a politikus csizmadia, nagy tüzzel ellenzékeskedett, míg az előljárok „hivatalból“ a kormányt fogták pártját. Több sem kellett Mácsadi uramnak, felugrott és öklével verve az asztalt, káromkodott az átkos „kormány“-ra. A vita mind hevesebbé vált, végre a bor és pálinka tűzénél verekedés fajult. Birokra mentek, s mivel az előljárok voltak túlsúlyban, először jól eldöngötték Mácsadit, s mivel az még inkább hepoziáskodott, előhúzták a késeket és ö s s z e s s u r k á l t á k. A szegény ember, több sebből vérezve elmenekült és alig állva lábain, orvoshoz akart menni, mert érezte, hogy mindjárt elalél. A legközelebbi faluba, Szőlgyénbe akart menni. De a két előljárok boszuja még nem volt kielégítve. A sötétben a menekülő után lopóztak, az udvaron utólérték, az ott álló kocsiából kiszedték a löcsöket és Mácsadit a d d i g á t ö t t é k v e r t é k m i g a s z e r e n c s é t l e n h o l t a n r o g y o t t ö s s z e. Az állatias előljárokat azonnal elfogta a rendőrség.

— Vig tragédia. Nagy volt a bánata a szegény Gyuri gyereknek, a ki akárhogyan kengette is a bajusza helyét, nagyító tüveggel sem tudott fölfedezni egy árva szál bajuszkát sem, lévén csak tizenhét esztendő, foglalkozásra nézve pedig gimnazista. Csúpassz arca annál nagyobb szomorúságot okozott neki, mert halálosan szerelmes volt az unokahugába, aki már husz esztendő volt és állandóan visszautasította szerelmi ömlengéseit. Gyuri elkeseredésében elméletileg elhatározta, hogy megvált az élettől. Hogy milyen komoly volt az elhatározása, mutatja az, hogy hat éves revolver töltést tett a zsebébe, a töltetlen revolvert pedig a másik zsebébe és úgy indult a nagy utra, a melynek végén vagy boldogság, vagy halál intett feléje. A leány szebb volt, mint valaha, de egyszersmind oly hideg, oly megközelíthetetlen! . . . Szegény Gyurinak vérzett a szive.

Megkezdte az ostromot és előbb térdre bocsátkozva, (a gimnazisták még ma is térdén állva vallanak szerelmet) majd fényegőzőre akarta meghódítani a leány szívét. Minden hiábavaló volt. Végre elkövetkezett a tragikus momentum. Elővette a revolvert.

— Ha meg nem hallgatsz, itt a szemeid előtt röptek golyót az agyamba!

A helyzet kritikus volt, de a hölgy nem vesztette el lélekjelenlétét.

— Ha oly értéktelennek találod az életedet, ám tessék!

A diák megrezsent.

— Nem hiszi — rebegé sápadt ajkakkal magában — de majd elhissi rögtön.

Elkezdte tölteni a fegyvert. Mind a hat golyót beletette a forgócsőbe s a leány még mindig mosolygott.

Gyurit elkezdte az izadtság kiverni. Hogyan, hát csakugyan olyan köszívű teremtés ez a csodaszép leány? Megengedné, hogy a szemeid előtt meghalljon? Mindegy, a ki á-t mondott, az b-t is mond. A halántéknak szegezte a revolvert.

A leány még mindig mosolygott.

— Nincs szive! — gondolá mélyen lesújtva a szerelmes ifju — és e miatt akarnék én meghalni? . . .

Kinos szünet állt be. Gyuri nagy lassan lebecsátotta a fegyvert és elszántan mondá:

— Most jut eszembe, hogy fegyverviselési engedély nélkül senkinek sem szabad agyonlőni magát.

Ezzel nagy grandesszával hátat fordított a leálynak és hazaérkezve, nagy buzgón kezdte olvasni Ovidius Naso metamorfózisait.

— Szörnyű anyagiilkosság. Győrmege Felpécz községét szörnyű eset tartja izgalomban. Gyilkosság történt a faluban, egy elvetemedett fiu támadt anyjára s a védelemre képtelen öregasszonyt vadállati kegyetlenséggel agyonverte. Az eset így történt: A n d o r Bozzay István fiatal gazda, már régóta haragban volt az édesanyjával, mert nem akarta még életében kiadni neki az anyai örökséget. Nem mult el nap, hogy e miatt össze ne zördült volna az anyjával. A fiu a mult pénteken is szóba hozta az örökséget s kérte, irassa a nevére a birtokot. Ketten voltak a szobában az anya és a fiu. A ház többi népe külső munkával volt elfoglalva. Az öreg Bozzayné már unva fiának ostromlásait, szemrehányáskint mondta:

— Ugyan István, nem tudod bevárni, míg befoghatod majd a szememet?

István agyát elfutotta a vér.

— Megbánja — kiáltá — ha nem áll a szavamnak. Befogom én a kelmed szemét előbb is!

A konyhába ugrott; az élesre fent öreg fejszét felkapta a szögletből s örületes dühvel támadt édes anyjára. Jobb halántékához sújtotta a fejszét s mikor a szegény öreg asszony rémes sikoltással összerogyott, egy másik ütással a koponyáját repszettette szét. A gyilkos fiu erre összeszedte, a mit a házban talált és elrohant. A csendőrség most keresi a gyilkost.

— Egyetlen hely. Rubinstein hangversenyeire tudvalevőleg tömegesen tódult a közönség. Tavaly egyszer Pétervárott koncertezett. Épen a terembe készült menni, midőn a függöny mögött egy hölgy kiáltott feléje:

— Mester, mester! Már nincs hely! Pedig száz mérföldet utaztam, hogy őnt hallhassam.

A mester sajnálkozó mozdulatot tett. A hölgy könyörgésre fogta dolgot:

— Mester, csak van egy helye! Egyetlen helye!

Rubinstein mosolyogva szól.

— Egy van . . .

— Ah, meg vagyok mentve!

Hol az a hely?

— A zongoránál, asszonyom.

— Megörült katonatiszt. Egerben részvétet keltett mindenütt egy fiatal honvédhadnagy szerencsétlen esete. Tegnapelőtt fényes nappal egy tisztára s egy polgár kíséretében sétált a hadnagy a főutcán, midőn egyszerre csak kirántotta kardjats v a g d a l ó z n i k e z d e t t v e l e, egy lova meg is szurt. A rendőrség bevezette a boldogtalan

fiatal embert a kaszárnyába, honnan gyógykezelés végett Miskolcra fogják szállítani.

— **A drótnélküli telegráf.** A villamosság nagy mesterei: Edison, Preece, Stevenson és mások régebbi idő óta foglalkoznak annak a problémának a megfejtésével, hogy miként lehetne a drót mellőzésével vizen át úgy táviratozni, hogy magát a vizet, mely tudvalevőleg jó villámvezető, használják föl a vezetésére. Rathenau mérnök tervei szerint most a Wann-tavon Berlin és Potsdam között tettek ilyen kísérleteket oly formán, hogy a tóban két hatalmas érczapot helyeztek el 200 méternyi távolságban, melyek hatalmas akkumulátor-telep két sarkával voltak összekötve, úgy, hogy ebből a lapokba erős elektromos áramlást lehetett indítani. Ilyen módon sikerült öt kilométernyi távolságban táviratozni a vizen keresztül, a nélkül, hogy drótra lett volna szükség.

— **A nápolyi herceg a német parlamentről.** Az új német parlamenti épületről nem a legnagyobb elragadtatással szólnak, a kik látták. Vilmos császárnak se tetszik a birodalmi gyűlés palotája, s kemény kritikát mondott róla a nápolyi herceg is, aki Pétervárról hazatérőben több napot töltött Berlinben.

— Megnéztem a parlament épületét, így szól a Seccolo levelezője előtt, s éppenséggel nem tetszik nekem. Ilyen kupolát ki látott? . . .

— Az a kupola arra való, hogy megvilágítsa az üléstermet, mondta a hírlapíró.

— Igen, igen, de azért nem kellene olyan nehézkesnek, nyomottnak, formátlannak lennie.

Ugyanezeket a kifogásokat tette Vilmos császár is, aki szintén elköntárgodottnak mondta a parlament épületét.

— **A komáromi szüz eltűnt.** A világ legerényesebb hölgyeinek egyike, a szüzekszüze, a nyolczvankét év óta ismert és tisztelt nőalakja a magyar történelemnek — eltűnt. Az a hírneves kisasszony, a ki egy kaszárnyában nyolczvankét esztendeig meg tudta őrizni erényét s állandóan fűgét mutatott az őt ostromlóknak, egy idő óta nem látható. Pedig kalandra bajosan indult a bájos szüz, mert kőből van az istenadta! A komáromi vár híres kőszüzéről van ugyanis szó. Ki ne ismerné azokat a legendákat, amelyek annak idején ország-szerte elterjedtek a fűgét mutató szüzeiről? Hiszen még a dunamelléki sváb is innen származtatja le a „Komárom” elnevezést, mivel szerinte valaha a község lábánál a felirat volt olvasható: „Kom m' Morgen!” 48-ban is sokat bosszankodtak a német tüzerek a kényes szüzen, mert minden erőlködésük dacára sem tudták lelőni a magasban büszkékedő alakot. De mint mindent úgy a komáromi szüzet is megöregítette az idő; évek hosszú sora alatt egészen demohosodott, senki által sem gondozva, egészen elfeledve! Hiszen már 1812 óta áll a magas várfal tetején, gunyolva az őt ostromlókat. Ujjában azonban sürűn építkeznek a komáromi vár körül s az állványok, meg a körülötte megnőtt fák lassankint eltakarták a történelmi nevezetességű szoborművet. A sok viszontagságon keresztül ment szüz ezzel remélhetőleg még nem tűnt le végleg a széplés színteréről, mert ha jó idő, hogy szükség lesz rá, bizonyára ezután is azt fogja mondani az ostromlóknak: „Kom m' Morgen!”

— **Rablótámadás fényes nappal.** Vakmerő rablómerénylet történt, mint írják, tegnap nyílt utcán Temesvárott. Boros János téglagyári kezelő ugyanis a gyárkúlváros külső részén a buziási uton az Atkány-féle téglagyár felé haladt, midőn a temető közelében két suhancz megrohanta, kiknek egyike fojtogatni kezdte, míg a másik zsebeit kutatta és a nála levő tízes és ötös bankjegyekből álló tetemes pénzeszeget, valamint egy 223 forintról szóló takarékpénztári könyvecskét elrabolva, elfutott. — Borost megtámadója addig fojtogatta, míg elvesztette eszméletét. Mikor felocsudott, a rablóknak nyoma se volt többé. A rendőrség azonban csakhamar kézrekerítette a jó madarakat, Novácsék, rekte Dancs János és Vojna Adám, többször büntetett suhanczok személyében, kik tettüket beismerték. A pénzt rögtön elverték; a takarékpénztári

könyvecskét később találták meg egy utcárokban. Mindkét akasztófavirágot átadták a törvényszéknek.

— **A serum gyógyhatásáról.** A berlini orvosi társulat mai ülésén Bergmann tanár kijelentette, hogy kevés reménye van a difteritisz-serum gyógyhatása kérdésének rövid időn belül való megoldására. Virchow tanár egy beszélgetés alkalmával kedvezőbben nyilatkozott a szerumról. E körülmény indította őt kísérletekre: összesen 46 kísérletet tett. Végleges ítéletet, azt hiszi, csak hosszabb idő múlva fog mondhatni. Virchow kijelentette, hogy a meglepően kedvező eredmények alapján, melyeket a Frigyes császár kórházban elérték, a szer alkalmazását minden orvos kötelességének tartja, dacára a káros mellékhatások veszélyének. De még sok évi munkára van szükség, hogy a gyógyyszerum alkalmazhatóságának határai megállapításának.

— **Köszönetnyilvánítás.** Dobiaschi Józsefné úrnő, mint az előbbi években úgy az idén is, a Hassinger utcai leányiskola két növendéket teljes ruházattal látta el, mely nemesszivű adományért ez uton fejezi ki hálás köszönetét az intézet igazgatóságára.

— **Pályázatok.** A gyulafehérvári királyi törvényszéknél jegyzői állásra két hét alatt. — A temesvári királyi ítélőtáblánál joggyakornoki állásra két hét alatt. — A csikszeredai királyi törvényszéknél törvényszéki bírói állásra két hét alatt.

HYMEN.

Lovich Dezső aradmegyei földbirtokos Kolozsvárott eljegyezte Benel Paulin kisasszonyt, Benel Ferencz ügyvéd bájos leányát.

GYÁSZROVAT.

Réthy László gyásza.

Fájdalmas csapás érte a jeles tudóst, Réthy László drt. kinek városunkban széles körű ismerettsége, s kiterjedt rokonsága van: egyetlen fia, a kedves kis Aladár tegnap reggel négy órakor elhunyt.

A kedves gyermek pár héttel ezelőtt kezdett el betegeskedni, s hiába volt az odaadó szeretet, melylyel körülvette az őt imádattal környező apa, hiába volt az orvosi tudomány minden igyekezete, a nagy kaszás a kis gyermek élte virágát zord kaszával letarolta, tőből elmetszette.

A család csacsogó madara elnémult, s megtért kis társai, az angyalok közé, melyekhez hasonló tiszta volt az ő ártatlan lelke is.

A mélyen sujtott apa nyerjen vigasztalást a közrészvétben, melylyel a váratlan gyászhirt mindenki fogadja.

A család által kiadott gyászjelentés ez:

Dr. Réthy László a maga, valamint leánya Margit, atyja Réthy Lipót, anyósa özv. Tokaji Nagy Imréné és számos rokonai nevében is szomorodott szívvél tudatja szeretett fiának, illetőleg testvér, unoka és rokonnak Aladárnak, élte 7-ik évében, f. évi december hó 6-ik napján, reggeli 4 órakor történt elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. évi december hó 7-én, d. u. 3 órakor fognak a családi házból (Batthyány-u. cza 19. sz.) az ég. hitv. ev. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra tétetni. Béke hamvaira!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Meghívás.** „Az Aradi Tornaegetesület” szokásos társasestélyét ma tartja meg a Nagy Lajos-féle vendéglőben, melyre az egyesület összes tagjai tisztelettel meghívotnak. Etkezés étlap szerint. A társas vacsora kezdete 8 órakor. Aradon, 1894. december 7. A z e l n ö k s é g.

TANÜGY.

(—) Az „Aradvideki tanító-egylet” igazgatóválasztmányja f. hó 8-án, szombaton d. e. 11 órakor az egyleti helyiségben ülést tart. Főbb tárgyak: 1. Részvétnyilatkozatok. 2. A névmagyarosítás. 3. Jelentések. 4. Indítványok.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

December 7. (Péntek) Denise, színmű.
December 8. (Szombat) Délután: Mátyás király és a czinkotai kántor, bohózat. Este: Boccaccio, operette.

* A „Zsidónő” operát adták tegnap az előre hirdetett „Uff király” helyett. A darabváltozást Főriss Pista betegsége okozta. Az opera a már ismert szereposztással és igen jól ment; a czimszerepben Sugár Aranka aratott méltó taposokat.

* **Uj magyar dalok.** A dunántúli híres zeneszerző, Huber Gyula új dalfüzetét adott ki ez címen: „Klárinétos az én nőtám fujja!” A füzet tiz eredeti magyar dalt tartalmaz, melyek mindegyike elárulja a szerzője kiváló zenei talentumát. A dalok előreláthatólag csakhamar nagy népszerűsége fognak szertenni az országban, akár a Huber többi szerzeményei. Az új dalfüzet három koronáért kapható Káptalan-Tóthiban (utolsó posta Zala-Gulács). Ajánljuk a füzetet melegen a zenekedvelők figyelmébe, s egyben utalunk mai tárcánkra.

* **Szeretet lesz a czime** annak az ünnepi kötetnek, melyet a „Jókai” Magyar Nők Lapja című illusztris hetilap kriszkindli gyanánt nyújt előfizetőinek. Ez a nagy tekintély- és népszerűségnek örvendő hetilap minden számában vonzó s a szívet-lelket nemeseítő közleményeket hoz az előfizetők gyönyörködtetésére. E mellett a legolcsóbb (negyedévre egy frt. 75 kr.) a világirodalomban. A „Jókai” magyar nők lapja szerkesztői, Beksió Gusztávné és Keleti O. Lajos, Salamon Ella tragédiájának megírására kétszáz koronás pályadíjat tűztek ki a sz érdekes verseny kellemes összhangzásban van a lap élénk szellemével. A „Jókai” magyar nők lapja, a legszébb és legolcsóbb hetilap szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest VII. Sip-utca 4.

* **Verne Gyula összes munkái** jelennek meg olcsóbb és egyedül jogosított képes kiadásban a Franklin-Társulattól. A vállalat három hetenkint megjelenő 20 kros füzetekben indul meg. Verne régi ismerőse már a magyar közönségnek, különösen az ifjuságnak. Jól mondja a kiadó ajánlatában: „Nem szorul dicsőretre Verne Gyula az ifjuság előtt. Nem egy munkája kedves ismerőse neki. A fizika törvényei, a földrajz, a természet-tudományok, a technika eredményei, a történelem tanulságai, mind-mind mulatva lesznek a miénk. Nincs író, ki méltó versenytársa lehetne ebben Verne Gyulának.” Az első füzet színes birotékban már megjelent s minden hazai könyvkereskedésben kapható, de megrendelhető a Franklin Társulattól Budapesten is.

* **Hírlap-katalógus.** A hírlapirodalom rohamos fejlődésére való tekintettel egy tényleg hézagpótló munkát végzett, Goldberger A. V. immár 20 év óta fennálló hirdetési irodája, az előttünk fekvő, 1895 évre szóló hírlapjegyzék kiadásával. Ezen szakszerűen összeállított katalógus magában foglalja a hazai lapokon kívül, Ausztria, Angolország, Belgium, Bulgária, Dánia, Olasz-, Orosz- és Franciaország stb. lapjait, továbbá igen czélszerűen vannak csoportosítva a szakközönyök, amennyiben ezek megjelenésük helye szerint vannak összállítva. Ezen jegyzéket, mely kitűnő szolgálatot tenni van hivatva, nevezett iroda, a hirdető közönségnek kívánatra díjtalanul megküldi.

TÁVIRATOK.

A hangulat.

Budapest, december 6. (Saj. tud. táv.) A szabadelvű párttól az ellenzéki lapok nap-nap után terjesztik, hogy általános a fejtelenség és a kétségbeesés. Minden czáfolat helyett elégségesnek tartjuk utalni arra, hogy az egyházpolitikai javaslatok előleges királyi beleegyezésének késése alkalmával hasonló híresztelések voltak napirenden. A szabadelvűpárt azokkal a híresztelésekkel szemben akkor is megmutatta, hogy öntudatos és hogy saját hivatása és ereje tudatában kompakt maradt és győzedelmes. Így van és lesz ez most is. A párt hangulata bár nem normális, de azért a liberalizmus ügyére teljesen megnyugtató. Erős a hit, hogy a

többség ezuttal is érvényesülni fog, s hogy a többség erejével szemben a kicsinyes intrigák és a rágalmazásnak és hazudozásnak divatja meddő erőfeszítés, amelyet nem lehet sem eléggé, sem olyan sokáig leplezni, hogy a rejtett célok és törekvések titokban maradjanak. Jöjjön bármi, a szabadelvű párt becsületes céljai és törekvései tudatában teljes megnyugvással néz a fejlemények elé és szilárdan csoportosul bizalmi férfai körül, akiknek vezetése alatt csak legutóbb is olyan dicsőséges harcokat vívott, s akik körül a szabadelvű párttal egyetemben csoportosul az egész józan magyar közvélemény.

A közeljövő egyébként élénk bizonyágot fog tenni arról, hogy kinek van igazsága nekünk, vagy pedig az ellenzéki kárörvendőknek? A mult egyelőre is minket igazol.

A belügyminiszter legújabb rendeletei.

Budapest, december 6. (Saj. tud. táv.) A belügyminiszter a fővárosi tisztviselők és szolgák fizetésszabályozására vonatkozó fővárosi határozatokat jóváhagyta, és decz. 20-ára az országos lelencház felállítása céljából nagy szakértekezletet hívott egybe.

A tőzsde és a helyzet.

Bécs, december 6. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt a magyar politikai helyzetre vonatkozólag oly hírek terjedtek el, melyek a tőzsdére igen deprimáló hatással voltak. Ugyanekkor Budapestről jelentékeny eladási megbízások érkeztek be, melyek a magyar kormány válságos helyzetéről elterjedt híreszteléseket igazolni látszottak. A délután folyamán felmerült azon hír, hogy az egyházpolitikai javaslatokat a király szentesítve Budapestre visszaküldte, a tőzsdei árfolyamokra rögtön emelőlég hatott.

A görög királyi pár Bécsben.

Bécs, december 6. (Saj. tud. táv.) Az itten időző görög királyi pár arra használja itteni tartózkodását, hogy a városban több sétautat tegyen. A görög király tegnap délután fia, György herceg kíséretében a város legelénkebb utcáin sétált, a mi több órát vett igénybe. A király csak délután öt órakor tért vissza az „Imperial” szállodába, a hol a királyné, György herceg és kíséretük férfi tagjainak társaságában ebédelt.

Hurbán ünnepeltetése.

Bécs, december 6. (Saj. tud. táv.) Hurbán tót nemzetiségi agitátor feleségével és több tót pártvezér férjével itt tartózkodik. A „Tátra” egyetemi kör tiszteletére estélyt rendezett. Hurbán több itju cseh képviselővel tanácskozott a nemzetiségi kérdésekről.

Orosz gabonakészlet.

Odessza, decz. 6. (Saj. tud. távirata.) November hó 27-ikén az itteni raktárokban 1.291.000 tchetwert különböző gabonaneműek voltak készletben. Nov. 13-ikáig 187.000 tchetwert adtak el. — Külföldre 490 hordó szeszt szállítottak. A téli vetések állása eddig kielégítő.

Sztrájkoló munkások.

Lyon, december 6. (Saj. tud. táv.) Az itteni posztosimitó munkások elhatározták, hogy mától kezdve sztrájkolni fognak.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog, özég jelentése. —

Budapest, december 6.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv kedvezőbb volt, az irányzat szilárd lett, elkelt 35,000 mm. a legmagasabb napi áron. Eladások:

	mmásza	kilogramm	frt
Tiszavidéki	200	82.	6.87 ¹ / ₂
"	200	81.	6.85
"	100	81.	6.87 ¹ / ₂
"	400	79. ⁵	6.75
"	100	79.	6.75
"	100	79.	6.80
Fehérmegyei	500	81.	6.85
"	400	80.	6.80
"	100	80.	6.75
Tolnai	1650	79. ⁵	6.70
Bácskai	900	79. ⁵	6.80
"	3200	78. ⁵	6.87 ¹ / ₂
"	4600	77. ⁵	6.80
"	5500	77. ⁷	6.75
Makói	4000	79. ⁵	6.90
Bánáti	3000	80.	6.87 ¹ / ₂
Baranyai	800	79.	6.80
"	300	78.	6.60
Somogyi	1000	80.	6.72 ¹ / ₂
"	500	78.	6.55
Zab	100		6.15
"	600		6.02
"	800		5.82 ¹ / ₂
"	200		5.55

Határidőüzlet: Amerikából ma lanyhább árfolyamokat jelentettek, dacára ennek a mi tőzsdénken teljesen változatlanul indult az üzlet buzában, s csekély forgalom mellett így zárult is. — Tengeri valamint lanyhábban indult, s tekintet nélkül külföldi szilárdabb jegyzésekre gyenge kereslet mellett zárlatig lanyha maradt.

Zárlat 11 órakor

Buza márczius—április 1894	7.12—7.14
Buza szeptember—október 1894	6.79—6.80
Tengeri május—június 1894	5.68—5.70
Tengeri őszre	6.14—6.15
Zab márczius—április 1894	6.01—6.02
Zab őszre	11.—11.05

Külföld: New-York: buzára $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ lanyhább, tengerire $\frac{1}{8}$ — $\frac{7}{8}$ szilárdabb, Chicago: buzára $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ lanyhább, tengerire $\frac{1}{8}$ szilárdabb, Páris szilárd, London osendes, Liverpool változatlan.

Értéktőzsde: Ma igen lanyhan indult az üzlet s különösen helyi papirok, a nehéz prolongatók következtében tetemesen meglanyhultak, ma már a nemzetközi papirok szintén lanyhábbak lettek külföldi gyenge jegyzésekre.

Zárlat 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	394.25
Magyar hitelrészvény	488.25
Osztrák államvasut	388.50
Bima-Murányi	271.—
Déli vasut	108.50

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi decz. hó 5-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 kilon felüli súlyban) 42.—48. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) 42.—48. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kilon felüli súlyban) 43.—48.5 krig. Fialat közép (pkint 251—320 krig súlyban) 4.5—48.5 krig. Fialat könnyű (pkint 250 kilon terjedő súlyban) 43.—44. krig II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilon felüli súlyban) 42.—43. krig. — Közép (pkint 220—280 kilon súlyban) 42.5—43. krig. — Könnyű (pkint 220 kilon terjedő súlyban) 42.—44. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilon felüli súlyban) 42.—42.5 krig. Közép (páronkint 220—260 kilon súlyban) 42.—42.5 krig. — Könnyű (páronkint 220 kilon terjedő súlyban) 38.—41. krig. Sertéslelés szám 1894. decz. hó 4-én volt készlet 180,148 darab. 1894. decz. hó 4-én felhajtott: 2777 darab. 1894. decz. 4-én elszállított: 1472 drb. 1894. decz. 5-én maradt készletben 181,458 drb. — A hízott sertés üzletirányzata: Lanyha.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. deczember 6.

Magyar aranyjárdék $\frac{4}{10}$	123.70
Magyar koronajárdék $\frac{4}{10}$	97.60
Magyar arany $\frac{4}{10}$	128.—
Magyar ezüst $\frac{4}{10}$	101.75
Magyar keleti vasut 1876.	125.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar italmegváltási kötvény	100.50

Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	159.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	142.—
Osztrák papírjárdék	99.75
Osztrák járdék ezüst	99.75
Osztrák járdék arany	124.25
Korona járdék	100.—
1860-ki államsorsjegyek	155.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1050.—
Magyar hitelbank részvény	488.75
Osztrák hitelintézet részvény	395.70
Osztrák-magyar államvasut	389.—

Szeszüzlet.

— Deczember 6. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 38.—, kisritnyben 38.50 hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ belevetés, 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, deczember 6. d. u. 5 óra.

F	a	j	Iránylat	100 kg. ár	
				frttól	frtíg
Buza bánági uj				6.60	6.85
Buza tiszavidéki				6.65	6.90
Buza pestvidéki				6.60	6.85
Buza fehérmegyei				6.60	6.85
Buza bácskai				6.70	6.95
Roza uj, I-ső rendű				5.30	5.35
Roza uj, II-od rendű				5.25	5.30
Arpa takarmány				5.60	6.—
Arpa égetni való				6.25	6.80
Arpa sörfőzdei				7.15	8.15
Zab				5.90	6.20
Tengeri bánági				5.40	5.50
Tengeri másncmű				5.80	5.90
Káposzta-repoze bánági				—	—
Köles				6.—	6.60
Buza szept.-okt.				7.12	7.18
Buza márcz.-ápr.				6.79	6.81
Buza máj.-jun.				—	—
Roza szept.-okt.				—	—
Tengeri jul.-aug.				—	—
Tengeri aug.-szept.				—	—
Tengeri októberre				—	—
Zab márcz.-ápr.				5.99	6.01
Zab szept.-okt.				—	—
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.				11.—	11.10

VIZJELZÉS.

1894. évi deczember hó 6-án reggel 8 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőzén.

Észlelési állomás	Hőmérsék °	Időjárás	Vizállás	
			oztimétr.	oztimétr.
Branyicska	— 2°	derült	— 58	—
Arad	+ 2°	derült	— 142	—
Makó	+ 2°	derült	— 47	—
Szeged	+ 2°	derült	— 40	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. deczember 6.

A m. kir. folyammérőki hivatal.

Aradvárosi

színház.

Évadbérlet
66. szám.

Havibérlet
6. szám.

Pénteken, 1894. deczember 7-én

DENISE.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Dumas Sándor.

SZEMÉLYEK:

Gróf Bardnnes André	Tompa K.
Mátha, huga	Déli Emma.
Brisot	Balassa J.
Brisotné	Lubrinus J.
Den so, leányuk	Angyal Ilka.
De Thauzettené	Rónaszékiné.
Fernand, fia	Fenyvessi E.
Thouenin	Gál Gyula.
De Pontferrand	Csatár Gy.
Neje	Tolnainé.
Clarisse, leánya	Novák Irén.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Deczember 6. —

Nádor szálloda: Daul Tivadár tanár, Csermő.
V suti szálloda: Özv. Karvály Domokosné megyei főügyész özvegye, Ó-Kanizsa.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

12300/1894.

Hirdetmény.

Az 1895. évi egyenes adó kivétési munkálatok foganatba veendőik lévén, felhívatik Arad sz. kir. város lakossága, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak összeírására kiküldött hatósági közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szerint feleljen, mert ki az összeíró közegeket valótlan bemondásokkal tévutra vezeti, vagy munkájokban bármilyen akadályozza, az 1883. évi XLIV. t.-cz. 10. §-a értelmében 1-50 forintig terjedhető bírsággal lesz sújtandó.

Felhívatik továbbá a város közönsége, miszerint az adókövetés alapjául szolgáló vallomási íveket, melyek ingyen, vétbizonyítvány mellett az adóügyi osztályban vehetők át, az

alább kitézített határidők alatt, a polgármester megbízásából, Kilenyi János adóügyi alszámvevőnél, a saját érdekében beadni el ne mulassza, és pedig:

A házbérvédelmi vallomásokat 1894. év folyamán keletkezett új házakra vonatkozólag f. é. december 30-ig.

A kereseti adó III. osztálya alá tartozó és az 1894. év folyamán keletkezett üzletek, kereskedések, vállalatok, iparok vagy más előre nem tudható jövedelmű haszonhajtó foglalkozások jövedelmeire vonatkozó vallomásokat 1895. évi januárius 30-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó meghatározott évi vagy havi fizetést élvezők évi vagy havi illetményeikre vonatkozó vallomásait, — továbbá a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat vagy életjáradékra vonatkozó vallomásokat 1895. évi január 15-ig.

Az általános jövedelmi pótdadó kiszámításánál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a folyó évben tényleg kifizetett adóssági kamatokra vonatkozó vallomásokat 1895. évi január 31-ig, vétbizonyítvány ellen.

Az eb-adóra vonatkozó vallomásokat 1895. évi január hó 8-ig.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesület jövedelmeikre vonatkozó vallomásait 1895. évi márczius 30-ig.

A fent érintett vallomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjegyeztetik, hogy az adótárgyaknak az adóköteles jövedelmeknek a kincstár megkárosítása céljából való eltitkolása az 1883. XLIV. t.-cz. 100. §-a értelmében 1-500 forintig terjedhető bírsággal von maga után.

Arad sz. kir. város tanácsának 1894. november 10-én tartott üléséből.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1894. évi október hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,10	4,00	1,37
Csaba	2,23	5,55	4,35
Kétegyháza	2,54	6,13	5,08
Lőkősháza	3,12	—	5,26
Kurtics	3,28	6,37	5,43
Sofronya	3,40	—	5,55
ARAD érkezik	8,55	6,55	6,10

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11,30	8,20	9,43
Sofronya	11,46	—	10,02
Kurtics	11,58	8,38	10,16
Lőkősháza	12,14	—	10,35
Kétegyháza	12,37	9,03	11,—
Csaba	1,28	9,25	11,45
Szolnok	4,31	11,22	8,00
BUDAPEST érkezik	7,35	1,20	6,30

Erdély felé.

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2,30	6,35	4,30	7,05
Glogovác	2,44	6,46	4,42	—
Györök	3,15	7,07	5,03	—
Paulis	3,32	7,18	5,14	—
Radna-Lippa	3,58	7,35	5,32	7,50
Konop	4,30	7,58	5,56	—
Berzova	4,50	8,14	6,12	—
Tótvár	5,21	8,38	6,41	—
Soborsin	5,40	8,56	7,00	8,51
Piski	—	11,04	9,38	—
Gyulafehérvár	—	12,51	11,25	11,18
Tövis érkezik	—	1,20	11,54	11,40

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	este
Tövis indul	3,36	8,19	—
Gyulafehérvár	3,59	4,04	—
Piski	5,05	6,05	—
Soborsin	6,38	8,21	4,00
Tótvár	—	8,40	4,21
Berzova	—	9,09	4,50
Konop	—	9,25	5,09
Radna-Lippa	7,29	9,58	5,47
Paulis	—	10,11	6,02
Györök	—	10,25	6,18
Glogovác	—	10,48	6,47
ARAD érkezik	8,10	11,00	7,00

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul	5,18	3,56
Sofronya	5,31	4,18
Kurtics	5,44	4,45
Lőkősháza	6,00	5,18
Kétegyháza	6,18	6,13
Kigyós	6,31	6,37
Csaba	7,02	6,55
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délut.	délut.
NAGYVÁRAD indul	—	4,25
Csaba	7,09	7,12
Kigyós	7,24	7,25
Kétegyháza	7,47	7,39
Lőkősháza	8,14	7,58
Kurtics	8,38	8,15
Sofronya	8,58	8,27
ARAD érkezik	9,10	8,42

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	6,20	11,35	5,00
Uj-Arad	6,31	11,59	5,21
Németságh	6,49	12,24	5,47
Vinga	7,08	12,52	6,14
Orozifalva	7,20	1,09	6,34
Merozifalva	7,31	1,25	6,52
Szt.-András	7,43	1,44	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,10	7,39

Temesvár—Arad.

	reggel	d. u.	éjjel
TEMESVÁR indul	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merozifalva	9,04	1,59	9,49
Orozifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA indul	8,00	6,40
Simánd	8,31	7,11
Kisjenő-Erdőhegy	9,20	7,55
Székudvar	9,36	8,11
Sikló	9,51	7,26
Otlaka	10,5	8,40
Elek	10,23	8,57
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,38	9,12

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	5,17	8,03
Elek	5,30	8,23
Otlaka	5,40	8,36
Sikló	5,51	8,50
Székudvar	6,03	4,06
Kisjenő-Erdőhegy	6,24	4,39
Simánd	6,49	5,10
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7,14	5,40

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	reggel	este
MEZŐHEGYES ind.	7,05	8,30
Kamarásmaj.	7,17	8,42
Nesze	7,25	8,52
Kovácskőháza	7,42	9,10
Bánhegyes	8,04	9,33
M.-Bodzás	8,25	9,55
Bánkut	8,37	10,09
KÉTEGYHÁZA érkezik	8,55	10,30

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	délut.	reggel
KÉTEGYHÁZA ind.	8,00	5,16
Bánkut	8,22	5,36
Megyeb-Bodzás	8,40	5,49
Bánhegyes	4,02	6,06
Kovácskőháza	4,25	6,28
Nesze	4,39	6,35
Kamarás-maj.	4,48	6,43
MEZŐHEGYES érkezik	5,00	6,55

Arad—Szeged.

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	5,00	9,00	4,20
Szt.-Tamás	5,24	9,22	4,49
Pécska	5,43	9,36	5,13
Battonya	6,12	10,01	5,47
Tompa	6,34	10,11	6,00
Mezőhegyes	7,01	10,40	6,54
Csanád-Palota	7,22	11,00	7,21
Nagylak	7,39	11,15	7,43
Apátfalva	8,01	11,35	8,09
Makó	8,26	11,56	8,51
Kis-Zombor	8,42	12,12	9,10
SZEGED érkezik	9,33	1,00	10,10

Szeged—Arad.

	d. u.	este	reggel
SZEGED indul	2,20	6,00	4,20
Kis-Zombor	3,12	6,45	5,16
Makó	3,35	7,04	5,43
Apátfalva	3,55	7,23	6,02
Nagylak	4,17	7,44	6,24
Csanád-Palota	4,32	7,59	6,39
Mezőhegyes	5,08	8,27	7,10
Tompa	5,32	8,40	7,35
Battonya	5,45	9,01	7,43
Pécska	6,10	9,25	8,14
Szt.-Tamás	6,23	9,38	8,27
ARAD érkezik	6,45	10,00	8,50

Arad—Gurahoncz.

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul	6,40	5,23	12,30
Ötvenes	6,56	5,39	12,55
Zimánd-Ujfalu	7,02	5,45	1,03
Uj-Szt-Anna	7,24	6,07	2,00
Világos	7,46	6,29	2,39
Muszka-Magyarád	7,53	6,36	2,52
Pankota	8,04	6,47	3,26
Apatelek	8,35	7,18	4,28
Borosjenő	8,47	7,30	5,08
Bokszeg-Beél	9,09	7,52	5,43
Borossebes-Buttyin	9,38	8,20	6,53
Almás-Alosill	10,05	8,47	7,38
GURAHONCZ érkezik	10,20	9,02	8,00

Gurahoncz—Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul	4,20	3,10	4,25
Almás-Alosill	4,37	3,27	4,52
Borossebes-Buttyin	5,05	3,56	5,59
Bokszeg-Beél	5,32	4,28	6,54
Borosjenő	5,56	4,47	7,40
Apatelek	6,06	4,57	8,00
Pankota	6,42	5,32	9,20
Muszka-Magyarád	6,48	5,38	9,32
Világos	6,55	5,45	9,50
Uj-Szt-Anna	7,21	6,11	10,40
Zimánd-Ujfalu	7,39	6,29	11,10
Ötvenes	7,44	6,34	11,18
ARAD érkezik	8,00	6,50	11,43

Borosjenő—Csermő.

	délut.	este
Borosjenő indul	8,55	7,35
Csermő érkezik	9,35	8,35

Csermő—Borosjenő.

	reggel	délut.
Csermő indul	4,50	3,35
Borosjenő érkezik	5,50	4,35

Nem bankok közlönye!

Teljesen független! Pártatlan!

Magyar Tőzsdei Közlöny

Budapest, Váci-utca 18.

1895. január 1-én a kiadó bel és külföldön elismert pénzügyi-szakirói pályájának

XVI. évfolyamát

kezdi meg. — **Információ** befektetési és üzérkedési értékekről, **megbeszélések** az összes értékpapírpiacokról, elismert, megbízható, teljesen önálló, eredeti módon, különösen a

MAGYARORSZÁGI és AUSZTRIAI

általánosan kedvelt, **elterjedt ozimletekről.**

A többi között kellő világításba helyezi az **irányadó** budapesti tőzsde ismeretlen jelentőségét és **különösen ma** minden értékpapír tulajdonosra nézve pénzügyi tanácsadó,

megvesztegethetlen és nélkülözhetlen közlöny,

melynek olvasása

sok ezerszeres hasznot hajt.

Egész évre **csak 1 forint o. é.!** Mutatványszám „Ünnepi ajándék“ (tartalomdus könyvecske) és információ ingyen.

A „Magyar Tőzsdei Közlöny“ bankosztálya **Budapest** (Váci-utca 18. feljárt régi posta-utca) **ujon belépő üzletfeleinek** rendkívüli előnyöket nyújt.

1034/1894. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. b. kir. város gazdasági széke a város által létesítendő árva ház felépítésével kapcsolatos munkáknak elvállalása iránt folyó évi december hó 10-én d. o. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: I. az összes munkákra nézve 71368 frt 96 kr. II. munkanemek szerint: 1. föld-, kőműves-, kőfaragó-, palafedő-, czemen-munkákra s az izoláló rétegnek szállítására nézve 48815 frt 31 kr; 2. üveges munkákra nézve 941 frt 39 kr; 3. ácsmunkákra nézve 5272 frt 80 kr; 4. mázó és szobafestő munkákra 1324 frt 90 kr; 5. bádógos munkákra nézve 2523 frt 4 kr; 6. lakatos munkákra nézve 6891 frt 50 kr; 7. asztalos munkákra nézve 5600 frt 2 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban. A munka nemek szerint külön-külön való vállalkozásra nézve írásbeli és szóbeli ajánlatok egyaránt tehetők; az összes munkáknak együttesen való elvállalása iránt azonban csak írásbeli zárt ajánlatok fogadhatók el, melyek az árlejtési eljárás megkezdése előtt nyújtandók be. A munkanemek szerinti árlejtéseknél az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s ugy ezen, valamint az összes munkákra nézve benyújtandó zárt ajánlatok csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokban a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek, tervek és költségvetések a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1894. november hó 26-án tartott üléséből.

Kiadta
Lócs Rezső
aljegyző.

2070/1894. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségénél 700 frt évi tisztii fizetéssel kapcsolatos két rendőr segéd-tisztii állás kinevezés útján betöltendő lévén, azokat, akik ezen állásokra pályázni kívánnak s az 1883. évi I. t.-cz. 19. §-ban elbirt minősítéssel bírnak, felhivom, hogy pályázati kérvényüket folyó hó 20 ig hivatalomhoz benyujtsák.

Arad, 1894. december 6.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

Egy a jegyzői teendőkhöz jártas nőtlén

jegyzősegéd

hasonló minőségben alkalmazást keres. Az illető a magyar nyelven kívül bírja a német és román nyelvet is. Megkeresések e lap kiadóhivatalához kéretnek intéztetni.

7424/1894. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál egy 700 frt évi fizetéssel kapcsolatos irodai segéd-tisztii állás választás útján betöltendő lévén, azokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1883. évi II. t.-cz. 19. §-ban megjelölt minősítéssel bírnak, felhivom, hogy pályázati kérvényüket folyó évi december hó 11 ig hozzám benyujtsák.

Arad, 1894. évi november hó 22.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

VITKAI JÁNOS úr háztulajdonos

és

WASZITS GYÖRGY úr

vendéglős, aradi lakosoknak, képviselve:

NEMESS ZSIGMOND

ügyvéd úr által

ARADON.

Kornay Károly aradi kir. közjegyző úr által $\frac{680}{894}$ sz. a. felvett tanusítványban foglalt értesítvényi nyilatkozatukra a következőkben válaszolunk.

Miután mi sem a kresztaménési erdő s illetve ennek letarolási jogára vonatkozólag, sem pedig valamely ingók átvétele tárgyában Önökkel szerződést nem kötöttünk, tiltakozunk az ellen, hogy a szóban forgó erdő, vagy bármely ingó vagy ingatlan vagyon, illetve ennek tartozékai a mi rovásunkra adassanak el.

Arad, 1894. december 6-án.

Weitzer János

gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság ARADON.

„Aradi Nyomdarészvénytársaság“ könyvnyomdája.